

Sygn. akt *I AGa 61/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Ewa Staniszevska**

Sędziowie: **Bogdan Wysocki /spr./**

Małgorzata Kaźmierczak

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2021 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Syndyka masy upadłości Galeria (...) Sp. z o.o. w upadłości w K.**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. sp. k. w J.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 4 grudnia 2019 r. sygn. akt IX GC 719/19

1. oddala apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Bogdan Wysocki Ewa Staniszevska Małgorzata Kaźmierczak

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 20 maja 2019 r. **powód Syndyk Masy Upadłości Galeria (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.** wniósł o zasądzenie od **pozwaney (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w J.** na rzecz powoda kwoty 195.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 maja 2017 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu.

6 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Sprzeciwem od nakazu zapłaty złożonym w dniu 25 czerwca 2019 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swą rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Ponadto z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut potrącenia w związku z tym, że złożyła wobec powoda oświadczenie o rozliczeniu

wierzytelności przysługujących pozwanej wobec powoda opiekujących na łączną kwotę 72.701,03 zł – poprzez potrącenie tych wierzytelności z kwotą zatrzymaną przez pozwaną.

Wyrokiem z dnia 4 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 122.298,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 26 maja 2017 r. do dnia zapłaty (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); kosztami procesu obciążył powoda w 37%, a pozwaną w 63% i w związku z tym zasądził od pozwanej na rzecz powoda 1.408 zł (pkt 3); nakazał ściągnąć z zasądzonego w pkt 1 wyroku roszczenia kwotę 3.607,50 zł tytułem części niewiszczonej opłaty sądowej od pozwu (pkt 4); nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 6.142,50 zł tytułem części niewiszczonej opłaty sądowej od pozwu (pkt 5).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w J. (dalej (...)) powstała z przekształcenia spółki (...) sp. z o.o. Przekształcenie to nastąpiło na mocy uchwały zgromadzenia wspólników spółki z dnia 11 stycznia 2016 r. Wcześniej na podstawie uchwały nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki dzielonej oraz na mocy uchwał nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki przejmującej w przedmiocie podziału podjętej w dniu 20 sierpnia 2015r. doszło do przekształcenia (...) sp. z o.o. w spółkę (...) sp. z o.o.

Syndyk Masy Upadłości Galeria (...) sp. z o.o. w upadłości z siedzibą w K. został ustanowiony dla przedsiębiorcy Galeria (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. (dalej Galeria (...) sp. z o.o.) postanowieniem z dnia 25 października 2018 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach. W orzeczeniu tym Sąd postanowił ogłosić upadłość Galerii (...) sp. z o.o. obejmującą likwidację majątku.

Kilka lat wcześniej - w dniu 25 kwietnia 2012 r. Galeria (...) sp. z o.o. zawarła z (...) sp. z o.o. w formie aktu notarialnego - umowę sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości obejmującej działki gruntu nr (...) o pow. 0,0196 ha, objętych księgą wieczystą o nr (...), prawo wieczystego użytkowania nieruchomości, obejmującej działki gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 0,1018 ha, objętych księgą wieczystą o nr (...) oraz prawo wieczystego użytkowania nieruchomości obejmujących działki gruntu nr (...) - o łącznej powierzchni 0,5758 ha objętych księgą wieczystą o nr (...), prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Miłkowie wraz z prawem własności znajdującego się na tych działkach, dotychczas nie ujawnionego w księdze wieczystej obiektu stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności. Obiekt ten został wcześniej wybudowany przez sprzedającego na podstawie umowy do tego zobowiązującej zawartej z kupującym.

W § 5 umowy strony uregulowały kwestie dotyczące zabezpieczenia roszczeń, gwarancji jakości i rękojmi.

Zgodnie z § 5 ust. 1 lit. a (zatytułowanym (...)) strony postanowiły, że w celu zabezpieczenia roszczeń kupującego ((...) sp. z o.o.) wynikających z rękojmi i gwarancji udzielonej w umowie (...) sp. z o.o. zatrzyma kwotę 195.000 zł z sumy ceny sprzedaży i to na okres 5 lat, zaś kwotę 25.000 zł na okres 10 lat, licząc od dnia 25 kwietnia 2012 r. Od kwoty zatrzymanej nie miały być naliczane i nie miały być należne odsetki. (...) sp. z o.o. mógł skorzystać z zatrzymanych środków w razie konieczności pokrycia kosztów wykonania zastępczego - w przypadkach określonych w ust. 9.5 pkt 2 § 5.

Strony przewidziały, że zwrot zatrzymanej kwoty z uwzględnieniem jej umniejszenia o świadczenia ewentualnie należne od sprzedającego (Galerii (...) sp. z o.o.) miał nastąpić w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu potwierdzającego dokonanie odbioru pogwarancyjnego, o którym mowa w ust. 9.7 § 5 umowy, chyba że Galeria (...) sp. z o.o. przedłoży (...) sp. z o.o. gwarancję bankową - w terminie i na warunkach określonych w ust. 2 - 7 § 5.

Natomiast w myśl § 5 ust. 2 (gwarancja dotycząca rękojmi i gwarancji) Galeria (...) mogła żądać wcześniejszego zwrotu kwoty zatrzymanej, jeżeli przedstawi w zamian nieodwołalną i płatną na pierwsze żądanie (...) sp. z o.o.

gwarancję bankową na zabezpieczenie należytego wykonania świadczenia z tytułu gwarancji i rękojmi - wystawioną na kwotę stanowiącą nie mniej niż 220.000 zł.

W § 5 ust. 8 (rękojmia) postanowiono, że zakres odpowiedzialności Gallerii (...) w zakresie rękojmi za wady określono na podstawie przepisów kodeksu cywilnego.

Z kolei w § 5 ust. 9 (gwarancja) Galeria (...) sp. z o.o. udzieliła (...) sp. z o.o. gwarancji jakości na następujących warunkach:

1. Galeria (...) sp. z o.o. gwarantowała (...) sp. z o.o. pełne i fachowe wykonanie obiektu, odpowiadające uznanym regułom techniki i sztuki budowlanej, obowiązującym normom oraz publicznoprawnym przepisom budowlanym oraz ustaleniom stron zawartym w umowie przedwstępnej oraz w umowie.

2. Strony ustaliły następujące terminy obowiązywania gwarancji jakości, z zastrzeżeniem postanowień ustępu 9.3 paragrafu 5:

a) na dach -10 lat;

b) na pozostałe elementy obiektu - 5 lat.

3. Okres gwarancji miał się rozpocząć od 25 kwietnia 2012 r.

4. Okres gwarancji miał się przedłużać dla poszczególnych elementów obiektu o okres od zgłoszenia wady lub usterki elementu obiektu do jej całkowitego usunięcia przez Galeria (...) sp. z o.o. lub wykonania zastępczego.

5. Udzielona przez Gallerię (...) sp. z o.o. gwarancja jakości oznaczała, że:

1) w przypadku ujawnienia wad lub usterek obiektu Galeria (...) sp. z o.o. zobowiązana była na żądanie (...) sp. z o.o. usunąć na swój koszt wszystkie zgłoszone przez (...) sp. z o.o. wady lub usterki, przy czym:

- usunięcie wady lub usterki powinno było nastąpić niezwłocznie, w technicznie uzasadnionym terminie wyznaczonym na piśmie przez (...) sp. z o.o.,

- prace dotyczące usuwania wad lub usterek wykonywane miały być przy uwzględnieniu uzasadnionych potrzeb (...) sp. z o.o. lub innych użytkowników obiektu, a przystąpienie do usuwania wad lub usterek oraz ich zakończenie powinno być zgłoszone (...) sp. z o.o. z odpowiednim wyprzedzeniem na piśmie;

2) w przypadku nieusunięcia przez Gallerię (...) sp. z o.o. wszystkich wad lub usterek w terminach wyznaczonych przez (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o. miał prawo zlecić osobom trzecim usunięcie wad lub usterek na koszt i ryzyko Gallerii (...) sp. z o.o. albo żądać obniżenia ceny z powodu wadliwego wykonania obiektu.

6. Zaspokojenie roszczeń (...) sp. z o.o. określonych w ustępie 9.5 § 5 nastąpić miało poprzez potrącenie w pierwszej kolejności z kwoty zatrzymania zgodnie z ust. 1 tego paragrafu, a w przypadku braku takiej możliwości zapłata miała nastąpić na pisemne wezwanie (...) sp. z o.o. w terminie 7 dni od doręczenia wezwania w tym zakresie.

7. W terminie 14 dni przed zakończeniem okresu gwarancyjnego nastąpić miał odbiór pogwarancyjny mający na celu ustalenie stanu usunięcia wad lub usterek obiektu.

W § 6 (zatytułowanym (...)) ust. 4 wskazano, że stawający M. S. i K. R. działający w imieniu (...) sp. z o.o. oświadczyli, że reprezentowana osoba prawna zobowiązuje się zapłacić całą pozostałą część ceny sprzedaży tj. kwotę 2.235.315,90 zł brutto przelewami na konto Gallerii (...) sp. z o.o. wskazane w fakturze VAT w następujący sposób:

a) kwota 195.000 zł stanowiąca część ceny obiektu zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 1 aktu została zatrzymana przez (...) sp. z o.o. w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z rękojmi i gwarancji i miała zostać zapłacona po upływie

pięcioletniego okresu gwarancji liczonego od 25 kwietnia 2012 r. przelewem na wskazane konto Galerii (...) sp. z o.o. w części, w jakiej (...) sp. z o.o. nie skorzysta z zatrzymanych środków z zastrzeżeniem zapisów § 5 ust. 2 aktu;

b) kwota 25.000 zł stanowiąca część ceny obiektu, zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 1 aktu została zatrzymana przez (...) sp. z o.o. w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z rękojmi i gwarancji i miała zostać zapłacona po upływie dziesięcioletniego okresu gwarancji liczonego od dnia 25 kwietnia 2012 r. przelewem na wskazane konto Galerii (...) sp. z o.o., w części, w jakiej (...) sp. z o.o. nie skorzysta z zatrzymanych środków z zastrzeżeniem zapisów § 5 ust. 2.

Natomiast w § 15 ust. 1 (doręczenia) strony postanowiły, że warunkiem doręczenia drugiej stronie jakiegokolwiek oświadczenia składanego w wykonaniu umowy było skierowanie go na adres:

a) dla (...) sp. z o.o. : J., ul. (...), (...)-(...) T.,

b) dla Galerii (...) sp. z o.o.: K., ul. (...), (...)-(...) K.,

oraz przesłanie go pocztą kurierską lub listem poleconym.

Zgodnie z § 15 ust. 2 (wyłączenie) strony nie dokonały jakichkolwiek ustaleń ustnych innych niż opisane w umowie.

Z kolei w ust. 4 ww. paragrafu wskazano, że wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy wymagają dla swej ważności formy aktu notarialnego.

26 kwietnia 2012 r. Galeria (...) sp. z o.o. obciążyła (...) sp. z o.o. fakturą VAT nr (...), opiewającą na kwotę 2.235.315,90 zł, z której dokonano zatrzymania kwoty 220.000 zł tytułem kaucji gwarancyjnej.

Na przełomie 2013 oraz 2014 r. (...) sp. z o.o. stwierdziła wystąpienie wad w obrębie ww. obiektu, które wymagały jego malowania. Galeria (...) sp. z o.o. w piśmie z dnia 26 marca 2014 r. wskazała, że zgadza się na wykonanie prac naprawczych przez podmiot wybrany wedle uznania (...) sp. z o.o. (...) sp. z o.o. wyraziła zgodę na potrącenie kosztów naprawy z kwotą zatrzymanej kaucji gwarancyjnej.

Łączny koszt malowania obiektu przez wykonawcę zastępczego wybranego przez (...) Sp. z o.o. wyniósł 24.539,73 zł brutto.

W piśmie z 5 czerwca 2014 r. (doręczonym pozwanej w dniu 10.6.2014 r.) (...) Sp. z o.o. wezwała Galerię (...) Sp. z o.o. do zapłaty ww. kwoty z tytułu pokrycia kosztów wykonawstwa zastępczego w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania. Jednocześnie wskazano, że zgodnie z sugestią pozwanej zawartej w piśmie datowanym na 26.04.2014 r. wierzytelność pieniężna (...) Sp. z o.o. zostanie potrącona z przysługują Galerii (...) wierzytelnością o zwrot kwoty zatrzymanej. Pismem z dnia 13 czerwca 2014 r. (...) sp. z o.o. złożyła oświadczenie o potrąceniu wobec Galerii (...) wierzytelności pieniężnej w kwocie 24.539,73 zł odpowiadającej łącznej sumie roszczeń przysługujących (...) sp. z o.o. w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego z przysługującą Galerii (...) sp. z o.o. wobec (...) sp. z o.o. wierzytelnością pieniężną o zwrot kwoty zatrzymanej.

Pismem z dnia 13 czerwca 2014 r. (doręczonym w dniu 16.06.2014 r.) (...) sp. z o.o. złożyła wobec Galerii (...) oświadczenie o potrąceniu wierzytelności pieniężnej w kwocie 24.539,73 zł odpowiadającej łącznej sumie roszczeń przysługujących (...) sp. z o.o. w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego z przysługującą Galerii (...) sp. z o.o. wobec (...) sp. z o.o. wierzytelnością pieniężną o zwrot kwoty zatrzymanej. Pismo to zostało podpisane przez osoby posiadające pełnomocnictwo (...) Sp. z o.o. do reprezentowania tej spółki przy występowaniu wobec Galerii (...) Sp. z o.o. z roszczeniami dotyczącymi gwarancji i rękojmi za wady w zakresie robót budowlanych wykonanych w obrębie obiektu L. w M. nabytego na mocy umowy sprzedaży z 26.04.2012 r., w tym składania oświadczeń o potrąceniu.

W 2015 r. (...) sp. z o.o. stwierdziła wystąpienie kolejnej wady w obrębie obiektu (odpadający tynk). W piśmie z 20.03.2015 r. Galeria (...) sp. z o.o. została wezwana do usunięcia tej wady. W piśmie z dnia 27 marca 2015 r. Galeria

(...) wskazała, że nie ma możliwości, aby samodzielnie wykonała odpowiednie prace i zgodziła się na wykonanie prac naprawczych przez podmiot wybrany przez (...) sp. z o.o. oraz zgodziła się na potrącenie kwoty poniesionej na dokonanie napraw z zatrzymanej kaucji gwarancyjnej.

Łączny koszt naprawy elewacji obiektu wyniósł 4.772,40 zł brutto.

W dniu 8 listopada 2016 r. przeprowadzono przegląd obiektu przed upływem okresu gwarancji. Sporządzono protokół, w którym wskazano usterki (między innymi zapadliska kostki, odparzenia i spękania tynku, odstające uszczelki). Ustalono z obecnym przedstawicielem Galerii (...) sp. z o.o., że spółka (...) sp. z o.o. sp. k. usunie usterki poprzez swoich podwykonawców po akceptacji kosztorysu przez Galerię (...) sp. z o.o. w terminie do 28 lutego 2017 r. Wskazano, że po tym terminie w przypadku braku akceptacji ze strony Galerii (...) sp. z o.o. (...) sp. z o.o. sp. k. będzie mogła usunąć usterki wedle własnego uznania.

(...) sp. z o.o. sp. k. wystosowała w dniu 9 marca 2017 r. pismo do Galerii (...) sp. z o.o., w którym wskazała, że wybrała firmę do usunięcia usterek, jak również określiła koszt usunięcia usterek. (...) sp. z o.o. sp. k. przedstawiła oferty na usunięcie usterek. W tym samym piśmie zawarto prośbę o zajęcie stanowiska do dnia 20.03.2017 r. Dokument z 9.03.2017 r. został dostarczony do Galerii (...) Sp. z o.o. w dniu 13.03.2017 r. Galeria (...) Sp. z o.o. nie zareagowała jednak w żaden sposób na otrzymane pismo

Prace polegające na usunięciu stwierdzonych w protokole z dnia 8 listopada 2016 r. usterek zostały wykonane, a ich łączny koszt wyniósł 28.290 zł.

W kwietniu 2017 r. (...) sp. z o.o. sp. k. stwierdziła przeciekanie dachu w ww. obiekcie, w związku z czym pismem z dnia 18 kwietnia 2017 r. wezwała Galerię (...) sp. z o.o. do usunięcia usterki gwarancyjnej w nieprzekraczalnym terminie do 21 kwietnia 2017 r. (...) sp. z o.o. sp. k. zastrzegła, że w przypadku nie usunięcia usterki we wskazanym terminie usterkę usunie firma (...) S.A. za kwotę 2.800 zł netto. Galeria (...) Sp. z o.o. w żaden sposób nie ustosunkowała się do ww. wezwania.

Ostatecznie doszło do wykonawstwa zastępczego (naprawy dachu) – łączny koszt usunięcia wady wyniósł 3.444 zł brutto.

Wobec Galerii (...) skierowane było zajęcie wierzytelności z dnia 1 lutego 2017 r. dokonane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Katowice – Zachód w Katowicach A. W.. Komornik wszczął egzekucję z wierzytelności przysługujących Galerii (...) od (...) sp. z o.o. sp. k. w celu wyegzekwowania należności w łącznej wysokości 11.654,90 zł.

(...) sp. z o.o. sp. k. pismem z dnia 7 czerwca 2017 r. poinformowała Galerię (...) sp. z o.o. o przelewie w wysokości 11.65,90 zł dokonanym w dniu 6 czerwca 2017 r. na wskazane przez komornika konto.

Najpóźniej wiosną 2017 r., tj. przed końcem okresu gwarancyjnego doszło do usunięcia w drodze wykonawstwa zastępczego usterek stwierdzonych w protokole z przeglądu obiektu.

W piśmie z dnia 29 maja 2017 r. (...) sp. z o.o. sp. k. poinformowała Galerię (...) sp. z o.o., od czego uzależnia ewentualne rozliczenie należności wynikających z umowy, a jednocześnie wskazała, że rozliczenie powinno nastąpić wraz z wystawieniem pokwitowania w rozumieniu art. 462-463 k.c.

13 lutego 2019 r. w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ukazało się ogłoszenie o upadłości Galerii (...) sp. z o.o.

Pismem z dnia 15 marca 2019 r. Syndyk Masy Upadłości Galerii (...) sp. z o.o. w upadłości wezwał (...) sp. z o.o. sp. k. do zapłaty kwoty 220.000 zł w terminie 3 dni. Na powyższą kwotę składały się:

- 195.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;

- 25.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następującego po dniu wymagalności roszczenia do dnia zapłaty.

Pismem z dnia 29 marca 2019 r. będącym odpowiedzią na wezwanie do zapłaty z dnia 15 marca 2019 r. (...) sp. z o.o. sp. k. wskazała Syndykowi Masy Upadłości Galeria (...) sp. z o.o. w upadłości przesłanki zwrotu kwoty zatrzymanej. (...) sp. z o.o. sp. k. wyraziła „pełną wolę rozliczenia kwoty zatrzymanej”, z zastrzeżeniem, że takie rozliczenie powinno nastąpić na zasadach określonych umową z dnia 25 kwietnia 2012 r. W dalszych pismach (...) sp. z o.o. sp. k. podtrzymała swoje stanowisko.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych powództwo w części zasługiwało uwzględnienie.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanej na swą rzecz kwoty 195.000 zł tytułem zwrotu zatrzymanej kaucji gwarancyjnej.

W sprawie bezspornym pozostawała zarówno treść, jak i fakt zawarcia przez strony w dniu 25 kwietnia 2012 r. umowy sprzedaży prawa wieczystego użytkowania nieruchomości wraz z prawem własności obiektu (sklepu) stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności. Również poza sporem pozostawał fakt, że zgodnie z § 5 ust. 1 lit. a umowy w celu zabezpieczenia roszczeń kupującego ((...) sp. z o.o.) wynikających z rękojmi i gwarancji udzielonej w umowie (...) sp. z o.o. zatrzymała z ceny kwotę 220.000 zł. Natomiast sporne między stronami było, czy zaszły przesłanki do zwrotu przez pozwaną na rzecz powoda części zatrzymanej kwoty, tj. 195.000 zł. Pozwana podnosiła bowiem, że w związku z jej roszczeniami wobec powoda doszło do umniejszenia kwoty zatrzymanej zgodnie z § 5 ust. 1 lit. a umowy. Nadto według pozwanej pozostała część kwoty zatrzymanej nieobjęta dokonaniem umniejszenia nie cechowała się aktualnie stanem wymagalności. Powód natomiast negował skuteczność potrącenia wierzytelności pozwanej z zatrzymaną kwotą. Uważał również, że dochodzona kwota stała się w pełni wymagalna 25 maja 2017 r.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwalifikacji prawnej zatrzymanej przez pozwanego kwoty, stwierdzić należy, że jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 kwietnia 2017 r., istota kaucji gwarancyjnej sprowadza się do tego, że określona kwota zostaje przekazana uprawnionemu w celu zabezpieczenia wierzytelności (...). Postrzegając w ten sposób gwarancję zabezpieczającą należyte wykonanie umowy o roboty budowlane, brak podstaw do tego, aby zatrzymaną część wynagrodzenia należnego wykonawcy (który taką gwarancję ustanawia na rzecz zlecającego) traktować w dalszym ciągu jako wynagrodzenie. Z chwilą zatrzymania części wynagrodzenia stało się ono bowiem kwotą gwarancji, której status prawny jest całkowicie inny od wynagrodzenia za roboty budowlane. Beneficjent może zużyć kwotę gwarancji tylko na ściśle określony cel w oznaczonym czasie. Jeżeli w czasie oznaczonym nie zajdzie zdarzenie przewidziane umową gwarancji, jej beneficjent zobowiązany jest do zwrotu kwoty, którą mógł dysponować (...). Wobec tego po zatrzymaniu części wynagrodzenia jako kaucji gwarancyjnej przestała ona być odroczonego wynagrodzeniem, ale o tym, czy zostanie zwrócona, w jakiej części i kiedy, decyduje odrębny reżim prawny. Kwotą tą uprawniony z gwarancji może dysponować tylko na ściśle określony w umowie gwarancji cel oraz tylko w ustalonym czasie. Brak wobec tego podstaw do stwierdzenia, że kwota zatrzymanego na kaucję wynagrodzenia w dalszym ciągu jest wynagrodzeniem, tyle tylko, że z odroczonego terminem płatności. Prawidłowe jest uznanie, że po zatrzymaniu wynagrodzenia na poczet kaucji zmienia się podstawa prawna świadczenia. Wprawdzie pozostaje to świadczeniem pieniężnym, ale jego ewentualnego zwrotu można żądać z innej podstawy prawnej. Pierwotnie była to zapłata za wykonane roboty przez wykonawcę. Od chwili, gdy część wynagrodzenia zostaje zatrzymana na poczet kaucji, o wykorzystaniu zgromadzonych w ten sposób pieniędzy decyduje nie to, czy roboty zostały wykonane, ale czy zaszły warunki przewidziane umową o ustanowieniu gwarancji, w tym ewentualnego jej zwrotu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2017r., V CSK 428/16, Lex nr 2350669).

Przenosząc powyższe na grunt realiów niniejszej sprawy, należy wskazać, że jak wynika z postanowienia umowy stron, kwota 195.000 zł została zatrzymana na okres 5 lat, licząc od dnia 25 kwietnia 2012 r., a to w celu zabezpieczenia roszczeń kupującego ((...) sp. z o.o.) wynikających z udzielonej w umowie rękojmi i gwarancji co do jakości wykonania sprzedanego obiektu sklepu w M.. Pozwana mogła skorzystać z zatrzymanych środków w razie konieczności pokrycia

kosztów wykonania zastępczego w przypadku nieusunięcia przez Galerię (...) sp. z o.o. wszystkich wad lub usterek w terminach wyznaczonych przez pozwaną. Zatem istotą zatrzymania ww. kwoty było zabezpieczenie wiarytelności pozwanej i mogła ona nią dysponować tylko na ściśle określony w umowie cel oraz tylko w ustalonym czasie. Brak wobec tego podstaw do stwierdzenia, że kwota zatrzymanej na kaucję części ceny sprzedaży w dalszym ciągu była ceną - tyle tylko, że z odroczonym terminem płatności. Stąd też Sąd zakwalifikował kwotę, o której mowa w § 5 ust. 1 lit. a umowy stron jako kaucję gwarancyjną.

Skoro strony ustanowiły w umowie kaucję gwarancyjną, należało ustalić w pierwszej kolejności, czy zaszły warunki przewidziane umową dotyczące jej ewentualnego zwrotu - jak twierdził powód. Pozwana kwestionowała roszczenie powoda, twierdząc, że powód nie wykazał okoliczności, od których zależał zwrot kaucji gwarancyjnej, w szczególności, że nie sporządzono protokołu odbioru pogwarancyjnego.

Zgodnie z § 6 ust. 4 lit. a w zw. z § 5 ust. 1 umowy łączącej strony kaucja gwarancyjna w wysokości 195.000 zł została zatrzymana na okres pięciu lat i miała zostać zwrócona nastąpić najpóźniej w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu potwierdzającego dokonanie odbioru pogwarancyjnego. Przy czym zgodnie z § 5 ust. 9.7 ów odbiór pogwarancyjny miał nastąpić w terminie 14 dni przed zakończeniem okresu gwarancyjnego, a jego celem miało być ustalenie stanu usunięcia wad lub usterek obiektu. Taki był zatem cel sporządzenia owego odbioru pogwarancyjnego, przy czym jak wynika z wiarygodnych zeznań świadka K. R., wszystkie wady i usterki stwierdzone protokołem z 8 listopada 2016 r. zostały usunięte najpóźniej na wiosnę 2017 r.- czyli jeszcze przed końcem okresu gwarancji. Jak wskazywał K. R., Galeria (...) nie była informowana o odpowiednim przedłużeniu okresu gwarancji (§ 5 ust. 9.4. umowy) ze względu na uznanie, że naprawy definitywnie usunęły usterki. Tym samym należało przyjąć, że żadne wady i usterki obiektu kupionego przez pozwaną na koniec okresu gwarancji nie występowały. Pozwana nie przedstawiła dowodów, że jakiegokolwiek inne usterki obiektu ujawniły się przed upływem pięciu lat od daty zawarcia przez strony przedmiotowej umowy sprzedaży, tj. od 26.04.2012 r. Zauważyć również należy, że jak zeznał świadek M. B. zajmujący się z ramienia pozwanej stanem technicznym obiektu, wszystkie usterki stwierdzone w okresie 5 lat od daty umowy zostały usunięte, zaś po upływie gwarancji nie nawiązywał już kontaktu ze sprzedającym.

W świetle całokształtu wyżej przedstawionych okoliczności brak sporządzenia protokołu odbioru pogwarancyjnego w terminie 14 dni przed upływem pięcioletniego okresu gwarancji rzeczonoego obiektu nie mógł w ocenie Sądu sprawić, że pomimo zakończenia się tego okresu roszczenie Gallerii (...) Sp. z o.o. o zwrot części kwoty kaucji gwarancyjnej w wysokości 195.000 zł nie stało się wymagalne. Do powstania owej wymagalności doszło zatem po 30 dniach od upływu pięciu lat od podpisania umowy sprzedaży, czyli w dniu 25 maja 2017 r.

W stosunku do dochodzonej przez powoda kwoty pozwana podniosła zarzut dokonania jej umniejszenia (potrącenia). Pozwana twierdziła, że nastąpiło to w związku z rozliczeniem roszczeń pozwanej z kwoty kaucji gwarancyjnej z wierzytelnościami przysługującymi pozwanej wobec powoda na łączną kwotę 72.701,03 zł, tj.:

- a) wierzytelności w kwocie 24.539 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (malowania obiektu) - jednocześnie powód wyraził zgodę na potrącenie kosztów naprawy z kwotą kaucji gwarancyjnej;
- b) wierzytelności w kwocie 4.772,40 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji obiektu) - jednocześnie powód zgodził się na potrącenie kosztów z kwotą kaucji gwarancji;
- c) wierzytelności w kwocie 28.290,00 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji oraz zapadlisk kostki brukowej na parkingu);
- d) wierzytelności w kwocie 3.444,00 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa dachu obiektu);
- e) wierzytelności w kwocie 11.654,90 zł w związku z realizacją zajęcia z 1 lutego 2017 r. dokonanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Katowice – Zachód w Katowicach.

Wszystkie powyżej wskazane wierzytelności pozwanej nie budziły wątpliwości Sądu. Wierzytelności pozwanej wskazane w pkt od a) do d) znajdowały potwierdzenie w przedstawionych przez nią fakturach. Należy przy tym podkreślić, że przed wykonaniem zastępczym pozwana wzywała powoda do naprawienia ujawnionych wad lub usterek obiektu, ten jednak wskazywał, że tego nie dokona i wyrażał zgodę na wykonanie zastępcze. Z kolei wierzytelność wskazana w pkt e) znajdowała potwierdzenie w dokumencie przelewu przedstawionym przez pozwaną oraz zajęciu komorniczym z dnia 1 lutego 2017 r. Nadto w myśl § 5 ust. 9.6 powód uprzednio (z góry) wyraził zgodę na rozliczenie roszczeń pozwanej z kwotą kaucji gwarancyjnej.

W przekonaniu Sądu nie można uznać za skuteczne zaprzeczenia przez powoda zasadzie i wysokości kosztów wykonania zastępczego objętego oświadczeniami o rozliczeniu z kwotą zatrzymaną. Powód ograniczył się do ogólnego zaprzeczenia twierdzeniom pozwanej w tym zakresie, nie odnosząc się do nich w sposób konstruktywny. Powód nie podniósł żadnych konkretnych argumentów przeciwko stanowisku pozwanej. Pozwana przedstawiła jednoznaczne dokumenty dotyczące wzywania Galerii (...) do usunięcia stwierdzonych przez siebie wad budynku sklepu w M. wraz z ofertami od różnych potencjalnych wykonawców, jak również odpowiedzi Galerii (...) w żadnej mierze nie negujące zasadności wezwań i wręcz wyrażające wyraźną zgodę na zlecenie napraw wykonawcom zastępczym wybranym według uznania pozwanej. Pozwana na dowód poniesienia kosztów wykonawstwa zastępczego przedstawiała również konkretne faktury ją obciążające. Jak wynika z treści złożonych do akt dokumentów, pozwana dochowała wszystkich umownych warunków obciążania Galerii (...) kosztami usuwania usterek obiektu. Nadto z zeznań świadków przesłuchanych w sprawie wynika, że Galeria (...) od pewnego momentu przestała się kontaktować z pozwaną odnośnie przedmiotowych rozliczeń. W takiej sytuacji procesowej w ocenie Sądu to na powoda został przerzucony ciężar udowodnienia nieprawdziwości twierdzeń pozwanej wykazanych przedstawionymi przez nią dowodami z dokumentów i zeznań świadków.

Nie sposób podzielić również stanowiska powoda kwestionującego możliwość podniesienia procesowego zarzutu potrącenia przez pozwaną w sytuacji, gdy pozwana nie zgłosiła ww. wierzytelności sędziemu komisarzowi w terminie 30 dni od dnia opublikowania w (...) ogłoszenia o upadłości Galerii (...) sp. z o.o., tj. od dnia 13 lutego 2019 r.

Zauważyć należy, że pozwana twierdziła, że w istocie do „potrącenia” kosztów wykonania zastępczego doszło przed ogłoszeniem upadłości Galerii (...). Przede wszystkim wskazać trzeba, że analiza postanowień umownych z § 5 (ust. 9.5 pkt 2) dotyczących trybu rozliczenia kosztów napraw wad i usterek z kwotą zatrzymaną doprowadziła Sąd do wniosku, że w zawartym kontrakcie powód i pozwana zapisały udzieloną „z góry” zgodę Galerii (...) Sp. z o.o. na pokrywanie przez pozwaną kosztów napraw nieusuniętych wad i usterek z kwoty zatrzymanej. Sąd orzekający w sprawie w pełni podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 17.12.2015 r. (I CSK 1005/14, L.), że „w umowie kaucji gwarancyjnej strony mogą w różny sposób określić sposób zaspokojenia się z przedmiotu zabezpieczenia w razie wystąpienia wad lub usterek i ich nieusunięcia w przewidzianym umową terminie. Możliwe jest rozwiązanie, zgodnie z którym zaspokojenie zabezpieczonych wierzytelności z kaucji gwarancyjnej - w razie niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków wynikających z gwarancji lub rękojmi we właściwym terminie - następuje poprzez złożenie przez inwestora oświadczenia o potrąceniu wierzytelności obejmującej zwrot kosztów poniesionych albo, które należy ponieść, na usunięcie ujawnionych wad i usterek robót budowlanych, z wzajemną wierzytelnością wykonawcy robót z tytułu zwrotu kwoty kaucji gwarancyjnej. Nie ma przeszkód do takiego rozwiązania, według którego upoważnia się uprawnionego do pokrycia kosztów napraw wad i usterek nieusuniętych w terminie ze środków zatrzymanej kaucji gwarancyjnej. W takim przypadku nie ma potrzeby składania oświadczenia o potrąceniu. Wystarczy zawiadomienie o skorzystaniu z tej formy zabezpieczenia. W obu wypadkach, na skutek zaspokojenia roszczeń inwestora dochodzi do odpowiedniego, w stosunku do uzasadnionego zakresu wykorzystania środków kaucji gwarancyjnej, wygaśnięcia zobowiązania do jej zwrotu”.

Gdyby jednak uznać inaczej niż przyjął Sąd orzekający w sprawie, tj., że złożenie odpowiednich oświadczeń o potrąceniu było konieczne, to w tym kontekście należy wskazać, że do złożenia takich oświadczeń przez pozwaną doszło jeszcze przed ogłoszeniem upadłości Galerii (...). Postanowieniem z dnia 25 października 2018 r. wydanym przez Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach ogłoszono upadłość Galerii (...) sp. z o.o. obejmującą likwidację majątku.

Natomiast wszystkie wcześniej wskazane wierzytelności pozwanej opiewające na łączną kwotę 72.701,03 zł powstały jeszcze przed ogłoszeniem upadłości powoda. Nadto wszystkie działania związane z rozliczeniem roszczeń pozwanej z kwotą kaucji gwarancyjnej miały miejsce jeszcze przed ogłoszeniem upadłości powoda. W tej sytuacji pozwana słusznie nie zgłaszała tych roszczeń w toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec powoda, jak również pozwana w toku postępowania upadłościowego nie składała oświadczenia o potrąceniu tych wierzytelności.

W związku z powyższym, przyjęć należy, że pozwana skutecznie podniosła zarzut umniejszenia (rozliczenia) kwoty kaucji gwarancyjnej dokonanej jeszcze przed ogłoszeniem upadłości powodowej spółki. W konsekwencji kwotę kaucji gwarancyjnej w wysokości 195.000 zł należało umniejszyć o sumę wierzytelności rozliczonej przez pozwanej w łącznej wysokości 72.701,03 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 122.298,97 zł, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., uznając, że pozwana pozostawała w opóźnieniu z zapłatą wobec powoda od dnia 26 maja 2017 r. W ocenie Sądu nie może być żadnych wątpliwości, że postanowienie zawarte w § 5 ust. 1 lit. a, tj. że „od kwoty zatrzymanej nie miały być naliczane i nie miały być należne odsetki” odnosiło się jedynie do czasu, w którym pozwana mogła nie zwracać kwoty kaucji gwarancyjnej (czyli ją „zatrzymać”) zgodnie z pozostałymi postanowieniami umowy zawartej 25 kwietnia 2012 r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd 1 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 63%, a przegrał w 37%. W takiej zatem proporcji Sąd odpowiednio obciążył strony kosztami postępowania.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżył go w części tj. co do pkt 2 w zakresie oddalającym powództwo co do kwoty 36.506,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 26 maja 2017 r. do dnia zapłaty i pkt 3 w zakresie jakim Sąd I instancji oddalił wnioski o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych ponad kwotę 1.408 zł. Powód zarzucał orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnej wykładni oświadczeń woli stron zawartych w umowie, nierespektującej rzeczywistego zamiaru oraz woli stron i wskutek tego bezpodstawne przyjęcie, że w § 5 ust. 9.5 pkt 2 umowy sprzedaży z dnia 25 kwietnia 2012 r. strony zawarły udzieloną „z góry” zgodę Galerii (...) Sp. z o.o. na pokrywanie przez pozwaną kosztów napraw nieusuniętych wad i usterek z kwoty zatrzymanej, podczas gdy z niniejszego zapisu umowy explicite wynikało, że pozwanej jedynie przysługiwało uprawnienie do zlecenia osobom trzecim usunięcia wad lub usterek na koszt Galerii (...) Sp. z o.o., a tryb zaspakajania ewentualnych roszczeń kupującej z tego tytułu został precyzyjnie określony w § 5 ust. 9.6 umowy sprzedaży z dnia 25 kwietnia 2012 r., przewidując zastosowanie instytucji potrącenia, której znaczenie wprost wynika z przepisów ustawy kodeks cywilny i nie mogło być inaczej rozumiane przez strony,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 93 ust. 1 w zw. z art. 236 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe poprzez ich bezpodstawne niezastosowanie, skutkujące brakiem przyjęcia, że złożenie przez wierzyciela (pozwaną) oświadczenia o potrąceniu wierzytelności przysługującej mu wobec dłużnika (Galeria (...) Sp. z o.o.), co do którego została ogłoszona upadłość, jest dopuszczalne tylko poprzez dokonanie zgłoszenia wierzytelności, co w niniejszej sprawie, co do wierzytelności na kwotę: 4.772,40 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji obiektu); 28.290 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji oraz zapadlisk kostki brukowej na parkingu); 3.444 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa dachu obiektu) - nigdy nie nastąpiło, tj. zarówno przed ogłoszeniem upadłości Galerii (...) Sp. z o.o., a tym bardziej po jej ogłoszeniu, a termin ich złożenia upłynął z terminem zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym Galerii (...) Sp. z o.o.,

3. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że dochodzone pozwem roszczenie powoda o zwrot kaucji w części wynoszącej 36.506,40 zł wygasło na skutek usunięcia wad w przedmiocie sprzedaży przez pozwaną i zaspokojenia w bliżej nieokreślony sposób należnych z tego tytułu

roszczeń z kaucji zabezpieczającej, podczas gdy procedurę wynikającą z umowy, niezbędną do zaspokojenia się z kaucji zabezpieczającej, strona pozwana wykonała jedynie co do rozszczenia w kwocie 24.539,73 zł (malowanie obiektu) i w kierowanych pisma sama jednoznacznie wskazywała, że do skorzystania w tym zakresie z kaucji zabezpieczającej musi w pierwszej kolejności wezwać Galerię (...) Sp. z o.o. do zapłaty należnej kwoty (pismo pozwanej z dnia 5 czerwca 2014 r.), a następnie złożyć oświadczenie o potrąceniu (pismo pozwanej z dnia 13 czerwca 2014 r.), czego nie dopełniła co do wierzytelności na kwotę: 4.772,40 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji obiektu); 28.290 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa elewacji oraz zapadłisk kostki brukowej na parkingu); 3.444 zł w związku z pokryciem kosztów wykonawstwa zastępczego (naprawa dachu obiektu), a tym samym w niniejszym zakresie nie zaspokoiła swoich roszczeń z ustanowionej przez Galerię (...) Sp. z o.o. gwarancji i kwota ta - po upływie okresu gwarancji - podlegała zwrotowi na rzecz powoda.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie dodatkowo od pozwanej na jego rzecz 36.506,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 26 maja 2017 r. do dnia zapłaty i kwoty 4.009 zł tytułem kosztów procesu przed Sądem I instancji, ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji nie budzą wątpliwości i dlatego Sąd Apelacyjny przyjmuje je w pełni za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Ustalenia te nie są też w istocie kwestionowane w apelacji, mimo podniesienia w niej zarzutu „błędu w ustaleniach faktycznych”.

Jego analiza pozwala bowiem na przyjęcie, że intencją skarżącego nie jest tu podważanie któregokolwiek z konkretnych ustaleń faktycznych, w szczególności przez skonfrontowanie go z treścią zebranego materiału dowodowego, lecz próba zakwestionowania poprawności przeprowadzonego przez sąd procesu subsumcji ustalonego stanu faktycznego sporu pod właściwe przepisy prawa materialnego.

Nie doszło także do naruszenia powołanych w apelacji przepisów art. 65 § 2 kc oraz art. 93 ust. 1 w zw. z art. 236 ust. 1 prawa upadłościowego, a także art. 498 kc i art. 499 kc.

Przede wszystkim, wbrew sugestiom wysuwany przez powoda, strony nie ustaliły w umowie z dnia 25 kwietnia 2012 r. specjalnej sformalizowanej procedury, w jakiej miałyby następować zaspokojenie się przez pozwanego z zatrzymanej kaucji gwarancyjnej, w przypadku zastępczego wykonania przez niego napraw objętych gwarancją.

W związku z tym należy przyjąć, że „potrącenie” przez niego tego rodzaju należności mogło nastąpić w każdy przyjęty w obrocie gospodarczym, w tym zwyczajowo, sposób.

Wymaga też podkreślenia, że oświadczenie o potrąceniu (art. 499 kc) nie wymaga dla swej skuteczności jakiejś szczególnej formy i może być złożone w każdy sposób, dostatecznie wyrażający wolę skompensowania wzajemnej wierzytelności (art. 60 kc, por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1972 r. w sprawie III PZP 2/72, LEX nr 7071).

Przenosząc to na realia rozpoznawanego sporu należy stwierdzić, że prawidłowo sąd I instancji stanął na stanowisku, iż trzy, sporne na obecnym etapie postępowania należności pozwanego zostały przez niego skutecznie potrącone

(skompensowane) z wzajemną wierzytelnością upadłego z tytułu zwrotu kaucji, i to jeszcze przed ogłoszeniem upadłości.

I tak, jeżeli chodzi o wierzytelność w kwocie **4.772,40 zł** z tytułu naprawy zastępczej elewacji, to w piśmie z dnia 20 marca 2015 r. pozwany wezwał powoda do usunięcia tej usterki, informując, że niezastosowanie się do tego wezwania skutkować będzie wyborem wykonawcy zastępczego według uznania kupującego i potrąceniem kosztów naprawy z kaucji gwarancyjnej.

Powód odpowiedział na to wezwanie pismem z dnia 27 marca 2015 r. (k. 167v), w którym wyraził zgodę na naprawę zastępczą przez wykonawcę wybranego według uznania pozwanego oraz potrącenie kosztów naprawy z kaucji gwarancyjnej.

Oznaczało to bezwarunkowa i nieodwołalną zgodę na skompensowanie wzajemnych wierzytelności z omawianych tytułów bez konieczności podejmowania w tym zakresie dodatkowych czynności.

Irracjonalne byłoby bowiem zakładanie, że po uzyskaniu przez pozwanego zgody powoda na zakres prac naprawczych oraz swobodny wybór wykonawcy i zaspokojenie swoich roszczeń z tytułu poniesionych kosztów naprawy z kaucji gwarancyjnej miałby on jeszcze obowiązek składania dodatkowego formalnego oświadczenia o potrąceniu tego rodzaju wierzytelności.

Z kolei, w przypadku wierzytelności w kwocie **28.290 zł** z tytułu usunięcia usterek ujawnionych w protokole pogwarancyjnym z dnia 8 listopada 2016 r. oraz w kwocie **3.444 zł** z tytułu naprawy dachu, to pozwany refakturował poniesione z tego tytułu koszty na powoda, wystawiając faktury oznaczone, odpowiednio, numerami (...) (k. 175) oraz (...) (k. 179), w których *expressis verbis* wskazał, że zapłata za te należności następuje przez **kompensatę z kaucją gwarancyjną, zgodnie z umową z dnia 25 kwietnia 2012 r.**

Z przyczyn, o których była wyżej mowa należy to uznać za dostatecznie wyrażoną wolę dokonania wzajemnego potrącenia wzajemnych wierzytelności pozwanego z kaucji gwarancyjnej (ściślej: z wierzytelności powoda o zwrot tej kaucji).

Na marginesie jedynie należy stwierdzić, że nie można podzielić argumentacji skarżącego, w świetle której pozwany nie mógłby podnieść skutecznie w procesie zarzutu potrącenia przedmiotowych wierzytelności z uwagi na treść przepisów art. 93 ust. 1 w zw. z art. 236 ust. 1 prawa upadłościowego, a to z uwagi na niezgłoszenie ich w postępowaniu upadłościowym.

W judykaturze i literaturze prawniczej dominuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym wierzyciel upadłego, który w terminie wskazanym w art. 96 prawa upadłościowego nie złożył oświadczenia o potrąceniu przysługującej mu przeciwko upadłemu wierzytelności, może skutecznie podnieść zarzut potrącenia tej wierzytelności z wierzytelnością wzajemną upadłego w postępowaniu wszczętym przez syndyka masy upadłości (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie V CSK 95/11, LEX nr 1254743 oraz z dnia 23 stycznia 2019 r. w sprawie I CSK 749/17, OSNC, z. 11 z 2019 r., poz. 112).

Tego rodzaju wykładnia jest szczególnie uzasadniona w sytuacji, gdy wierzyciel upadłego nie zgłasza wierzytelności w postępowaniu upadłościowym pozostając w przekonaniu, że uległa ona już umorzeniu przez jej potrącenie przed ogłoszeniem upadłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie III CSK 170/17, LEX nr 2680343).

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc oraz przywołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie pozwanej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc w zw. z art. 391 kpc, przy uwzględnieniu przepisów § 10 ust.

1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt. 5) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804 ze zm.).

Bogdan Wysocki Ewa Staniszevska Małgorzata Kaźmierczak
